

A Kent Yaşamından Memnuniyet Ölçeği'nin Geliştirilmesi ve Psikometrik Özelliklerinin İncelenmesi

Yrd. Doç. Dr. Arkun TATAR

FSM Vakıf Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi
Psikoloji Bölümü
arkuntatar@yahoo.com

Psikolog Mehmet Talha ÖZÜDOĞRU

talhaozudogru@gmail.com

Psikolog Ayşe Refia UYSAL

ayserefia@gmail.com

Psikolog Gizem UYGUR

uygurgizemf@gmail.com

Development of A Urban Life Satisfaction Scale and

Examination of Its Psychometric Properties

ABSTRACT:

The social and psychological perceptions of citizens about urban life will contribute to the decisions of city managers in the context of determining the problems of citizens and in creating awareness about the city. Objective measurement and assessment are needed to compare the perceptions of people in different cities. For this reason, psychological measurement devices are needed to measure the urban quality of life of the citizens. Accordingly, the aim of this study was to develop a scale and examine its psychometric characteristics. The scale was administered to a total of 1430 people from 14 different cities and 67 different towns in three different studies. As a result, 'A Urban Life Satisfaction Scale' with quite good psychometric properties was developed.

Key words: urban life, quality of urban life, urban life satisfaction.

ÖZ:

Bir kentte yaşayanların o kente ilişkin sosyal ve psikolojik algılarının belirlenmesi, kent yöneticilerine, kent sakinlerinin sorunlarını belirlemede yol göstermesi ve kente ilişkin farkındalık oluşturulması bağlamında katkı sağlayacaktır. Farklı kentlerin algılarının karşılaştırılabilmesi için ise nesnel ölçüm ve değerlendirmelere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu belirtilenlerin karşılaması için kente yaşayanların yaşam kalitesinin / memnuniyetinin nesnel ölçümünü yapmaya yönelik psikolojik ölçüm araçları gerekmektedir. Bu çalışmada bu doğrultuda bir ölçek geliştirilerek psikometrik özelliklerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Üç farklı çalışmayla 14 farklı il ve 67 farklı ilçeden toplamda 1430 kişiye, geliştirilen ölçek uygulanmıştır. Sonuç olarak oldukça iyi psikometrik özellikler gösteren 50 maddeli 'A Kent Yaşamından Memnuniyet Ölçeği' geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: kent yaşamı, kentsel yaşam kalitesi, kentsel yaşam memnuniyeti.

1. GİRİŞ

Kent, insan ilişkileri açısından belirli nüfusa sahip toplulukların sosyal, kültürel, ekonomik ve fizyolojik ihtiyaçların belirli ölçüde karşılandığı fiziki yerleşme alanları olarak aktarılmaktadır (Topal, 2004: 286). Dünyanın her yerinde kırsaldan kentsel alanlara göç yaşanmaktadır. Birleşmiş Milletlerin raporuna göre, dünya nüfusunun % 54'ü kentlerde yaşamaktadır ve bu oranın 2050 yılında % 66'ya ulaşması beklenmektedir (United Nations, 2014: 2). Kentlerin büyüklüğü giderek artacak olsa da bu büyük kentlerdeki koşulların ve yaşayanlarının yaşam kalitesinin bu artışla nasıl etkileneceği belli değildir. Diğer yandan kentsel yaşam koşullarının sağlanabilmesi için neyin gerekli olduğu konusunda kesin bir tanımlama henüz yapılamamış görünmektedir. Bir yandan, kentin fiziki düzenine, yapısına veya estetik kalitesine, canlılığına ve işlevselliğine katkıda bulunan nitelikleri öne çıkarılırken diğer yandan da bir dizi fiziksel özelliği sosyal ve kültürel karışımla birlikte ele alınmaktadır (Marans, 2012: 10). Halkın gereksinimlerini karşılamak için kentin bireylere sunduğu imkanlar anlamına gelen kentsel yaşam kalitesi, açık bir şekilde tanımlanmayan çok boyutlu bir yapı göstermektedir (Tiran, 2016: 59). Kentsel yaşam kalitesi, kişinin yaşadığı çevreden memnun olma durumudur (Marans, 2012: 10) ve dört boyutla belirtilmiştir. Bunlar, demografik özellikler, ekonomik stres, sosyal stres ve çevresel strestir (Nelson ve Schwiran, 1995: 209).

Kentsel yaşam alanında yol gösterici bir araç olarak kullanılan kentsel yaşam kalitesi / memnuniyetinin yüksek olması kentsel alanda bölgenin ekonomisine olumlu yönde etki etmektedir. Kentsel yaşam kalitesi / memnuniyetinin düşük olması bölgede yaşayan bireylerde kırdan kente, kentten büyük şehire göç etme eğilimini arttırmaktadır. Göç etme sonucu oluşan bu durum ise bölgeler arası dengesizlik oluşmasına yol açmaktadır. 'Sosyal Göstergeler Hareketi' kapsamında ortaya konmuş kentsel yaşam kalitesi / memnuniyeti kavramı ekonomi ile sosyal iyilik hali ve bireysel-toplumsal iyilik kavramları arasındaki ilişkiyi araştırmak amacıyla yaşanabilirlik kavramıyla birlikte ele alınmaya başlanmıştır (Atik vd., 2014: 22). Bu bağlamda kentsel gelişim politikaları sadece mevcut kent sakinlerinin memnuniyeti için değil aynı zamanda şehirlerin sunduğu imkanların, ziyaretçilerin şehre olan ilgisini arttırması bağlamında kentin ziyaretçileri için de önem taşımaktadır (Çıracı ve Kerimoğlu, 2006: 36).

Yaşam kalitesi / memnuniyeti, hoşnutluk duygusu oluşturan mekanizmalardan oluşmaktadır ve bu mekanizmalar içsel değerlendirmeler ve dışsal değerlendirmeler olmak üzere iki başlık altında açıklanmıştır. Öznel ölçümler, bireylerin yaşadığı çevreyi algılaması ve değerlendirmesini ölçerken, nesnel ölçümler ise bireylerin yaşadığı çevrenin fiziksel olarak ölçülmesini kapsamaktadır. Bir çalışmada amme düzeyinde yaşam kalitesini etkileyen nesnel etmenler, çevre kalitesi, insan kaynağı, sağlık durumu, eğitim durumu, ekonomik performansı, toplumsal bütünleşmesi, siyasal sistemin niteliği ve yerleşme kalitesi; öznel etmenler, latif risksiz bir yaşam çevresi, yüksek bir yaşam kalitesine sahip bir amme oluşturmaya uygun nicelik ve nitelikte insan kaynağının varlığı, güvenli sağlıklı yaşam sağlayan amme, eğitimin mükemmelliği ve fırsatların yüksekliği, ammenin sağladığı ekonomik fırsatların algılanması, yabancılaşma dışlanma duygusu, ammenin kararlara katılma açık olma derecesi, keyifli ve yer duygusu oluşturan bir yaşam olarak bildirilmiştir (Tekeli vd., 2002: 26). Kentte yaşayan bireylerin sadece yaşamak için gerekli olan zorunlu ihtiyaçlar dışında da yaşam kalitesi / memnuniyetini de elde etmeye çalıştıkları gözlemlenmiştir. Böylece nesnel ölçümler olarak tanımlanan fiziksel çevre özelliklerinin yanı sıra, öznel ölçüm kavramı ile tanımlanan bireylerin çevreyi algılama ve değerlendirmelerinin de oldukça önemli olduğu vurgulanmıştır (Massam, 2002: 145; Torlak, 2008: 29).

Yaşam kalitesi, insanların genel ihtiyaçlarının ve kentlerde sağlanan hizmetlerin bir bütünü olarak ele alınmıştır. Bireyin yaşamından memnun olmasını sağlayan içsel mekanizmaların yaşam kalitesinin bir boyutu olduğu bildirilmiştir. Sağlık, güvenlik, kişisel gelişim, toplumsal gelişim, doğal kaynaklar, hizmet ve servisler, fiziksel çevre ve kişilerin mevcut yaşam kalitesini oluşturan değişkenler olarak sunulmuştur (Tekeli vd., 2002: 24; Van Kamp vd., 2003: 9).

Psikolojik veya öznel iyi oluş ise memnuniyet düzeyini ifade etmek için kullanılmaktadır ve duygusal tepkiler, yaşam alanı memnuniyeti ve genel yaşam memnuniyeti değerlendirmesini kapsayan geniş bir kavramdır (Diener vd., 1999: 277; Diktaş, 2015: 52). Psikolojik iyi oluş sosyal grupların bir parçası olmayla da ilişkilendirilmiştir (Buss, 2000: 17). Yurttaş memnuniyetinin araştırıldığı çalışmalarda yaş, cinsiyet, gelir, ırk, topluluğa bağlılık, yerel etkinlik, genel etkinlik, politik tutumlar, beklentiler, kişilerin mevcut yönetime olan güveni ve eve sahip olma memnuniyeti etkileyebilecek önemli değişkenler olarak bildirilmiştir (DeHoog vd., 1990: 813; Van Ryzin, 2004: 332). Kent yaşamında memnuniyeti etkileyen değişkenler, medenilik ve

çeşitlilik (kentin farklı kültürlerle ve altkültürlere açık ve anlayışlı oluşu, şehrin enerjisi ve imajı, çeşitli ve geniş çaplı alışveriş, kültürel etkinlik olanakları), doğa ve rekreasyon (parkların sayısı ve mekanların sakinliği, suya erişim, düşük kirlilik, geniş çaplı açık hava etkinlikleri), iş imkanları (kentteki profesyonel iş ağı, bölgenin genel ekonomik gelişimi, iş ve terfi olanakları, maaşların genel seviyesi) ve hesaplılık (şehirdeki fiyatların genel seviyesi, yaşam maliyeti, konut piyasası, konut fiyatlarının uygunluğu) olarak dört temel faktörde incelenmiştir. Bu temel faktörlerle en yüksek korelasyona sahip maddeler, konut piyasası / kiralama maliyetleri, çeşitli kültürel etkinlikler (tiyatro v.b), doğa ve halka açık yeşil alan, şehirde genel yaşam maliyeti, apartman ve evlerin uygunluğu olarak sıralanmıştır (Zenker vd., 2013: 159; Zenker ve Rütter, 2014: 12). Farklı çalışmalarda eve sahip olma, ev fiyatlarının ve kiralarının uygunluğu gibi maddelerin memnuniyetle ilişkili bulunması Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisindeki fizyolojik ihtiyaçlar, güvenlik ihtiyaçları ve kendini gerçekleştirme gibi ihtiyaçların gerçekleştirilmesiyle memnuniyet arasında kurulan bağ ile de örtüşmektedir (Topper, 2008: 287).

Kentsel mekanların insan doğasına ve kullanımına uygun tasarlanması kent sakinlerinin öznel iyi oluşuna katkıda bulunmaktadır. Kent tasarımcılarının bu doğrultuda insanların sosyal, kültürel, estetik ve psikolojik ihtiyaçlarını karşılamak için ergonomiyi kullanarak insanla uyumlu çevreler tasarlamaları beklenmektedir (Bulut vd., 2008: 132; Gülgün ve Türkyılmaz, 2001: 127). Kentteki yaşam alanlarının insanla uyumlu tasarlanmaması ise bu yaşam alanlarını kullananların memnuniyetinin düşmesine ve yaşam pratiklerinin engellenmesi oranında saldırganlık davranışlarına neden olmaktadır (Berkowitz, 1989: 60).

Yukarıda sunulanlar bağlamında hem kentte yaşayanların kente ilişkin sosyal ve psikolojik algılarının belirlenmesi, hem kent yöneticilerine kent sakinlerinin sorunlarını belirlemede yol göstermesi, hem kentlerin karşılaştırılması, hem de kentlere ilişkin farkındalık oluşturmak için nesnel değerlendirmelere ihtiyaç duyulmaktadır. Bütün bu belirtilenlerin karşılaması bağlamında bu çalışmada, kentte yaşayan bireylerin kentsel yaşam kalitesi / memnuniyetinin nesnel değerlendirmesine yönelik sosyal ve psikolojik algı ölçümünü geliştirmek amacıyla kent yaşamından memnuniyet ölçeğinin geliştirilmesi ve ölçeğin psikometrik özelliklerinin incelenerek ortaya konulması amaçlanmıştır.

2. YÖNTEM

2.1. Ölçek Formunun Oluşturulması

Çalışmada kullanılması düşünülen ölçek formu giriş kısmında sunulan alan yazını doğrultusunda araştırmacılar tarafından oluşturulmuştur. Önce ölçekte kentin (il ve / veya ilçe) kaldırımların yürüyüş için uygunluğu (Ör. Kaldırımların genişliğinden, yürüyüş için uygunluğundan...) veya yağmur suyunun tahliyesi (Ör. Kanalizasyon, yağmur suyu tahliye sisteminden...) gibi fiziki koşulları, kentin kültürü (Ör. Mahalle sakinlerinden ve komşuluk ilişkilerinden...), kentin sunduğu olanaklar (Ör. Okul, üniversite, kurs gibi eğitim olanaklarından...) ve kentin mahalli ve idari yönetimi (Ör. Kent güvenliği ve düzeninden...) gibi kent yaşamı ile ilgili 68 madde yazılmıştır. Daha sonra gözden geçirme ve düzeltme yoluyla madde sayısı 63'e indirilmiştir. Maddeler 'Hiç Memnun Değilim = 1 ve 'Çok Memnunuz = 5' olmak üzere beşli likert tipi cevaplama seçeneğiyle ölçek formu haline getirilmiştir.

2.2. Ön Uygulama

2.2.1. Katılımcılar

Ön uygulama çalışmasına 20-67 yaşları arasında (ortalama = $36,08 \pm 12,85$ yıl) toplam 103 kişi katılmıştır. Katılımcıların 49'u kadın (% 47,6), 54'ü erkek (% 52,4); 6'sı ilk okul (% 5,8), 6'sı orta okul (% 5,8), 18'i lise (% 17,5), 73'ü de üniversite (% 70,9) mezunu; 40'ı bekar (% 38,8), 60'ı evli (% 58,3), 2'si dul (% 1,9), 1'i boşanmış (% 1,0); 10'u ekonomik durumunu kötü (% 9,7), 66'sı orta düzeyde (% 64,1) ve 27'si de iyi (% 26,2) olarak tanımlayan kişilerden oluşmuştur.

2.2.2. Uygulama

Ön uygulama çalışması sadece İstanbul ilinde, 35 farklı ilçededen alınan katılımcılarla yürütülmüştür. Çalışma bir aylık dönem içerisinde kolay örnekleme tekniğiyle 'bilimsel bir çalışmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden' katılımcılarla bireysel uygulamalarla yürütülmüştür. Katılımcılara 63 maddeli ölçek ve birkaç sorudan oluşan anket formu verilerek doldurmaları istenmiştir. Dışlama kriteri olarak, 18 yaş altı ve 70 yaş üstü kişiler alınmamıştır. Kişilerin okuma hızına bağlı olarak bir kişilik uygulama yaklaşık 15-20 dakika arasında sürmüştür.

2.2.3. Sonuçlar

Ön uygulama çalışma versi için ölçek maddelerine güvenirlik ve madde analizi uygulanmış, sonuç olarak da 63 maddeden madde-ölçek toplam puan korelasyonu 0,30'un altında olan ve içerik açısından benzer olan maddelerden 13 tanesi atılarak 50 madde seçilmiştir. Seçilen maddelerin madde-ölçek toplam puan korelasyonu değerleri 0,34 ile 0,64 arasında gerçekleşmiştir. Seçilen 50 maddeli formun Cronbach Alfa içtutarlılık katsayısı 0,95 olarak gerçekleşmiştir. Ön uygulama elde edilen bu değerler 'birinci uygulama' için yeterli kabul edilerek sonraki aşamaya geçmek için seçilen maddelerle yeni ölçek formu oluşturulmuştur.

2.3. Birinci Uygulama

2.3.1. Katılımcılar

Çalışmanın bu kısmına sekiz farklı ilden, 45 farklı ilçede yaşayan 18-60 yaşları arasında (ortalama = $27,37 \pm 9,15$ yıl) toplam 315 kişi katılmıştır. Katılımcıların 185'i kadın (% 58,7), 130'u erkek (% 41,3); 26'sı ilk okul (% 8,3), 23'ü orta okul (% 7,3), 97'si lise (% 30,8), 169'u da üniversite (% 53,7) mezunu; 216'sı bekar (% 68,6), 92'si evli (% 29,2), 2'si dul (% 0,6), 5'i boşanmış (% 1,6); 23'ü ekonomik durumunu kötü (% 7,3), 212'si orta düzeyde (% 67,3) ve 80'i de iyi (% 25,4) olarak tanımlayan kişilerden oluşmuştur.

2.3.2. Uygulama

Çalışma üç aylık dönem içerisinde kolay örnekleme tekniğiyle 'bilimsel bir çalışmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden' katılımcılarla bireysel uygulamalarla yürütülmüştür. Katılımcılara 50 maddeli ölçek ve birkaç sorudan oluşan anket formu verilerek doldurmaları istenmiştir. Ölçek formu ön uygulamada olduğu gibi 'Hiç Memnun Değilim = 1 ve 'Çok Memnunum = 5' olmak üzere beşli likert tipi cevaplama seçeneğiyle sunulmuştur. Veri toplama aşamasında elde edilen veriler verilerin toplanmasına bağlı olarak düzenli olarak incelenmiştir. Süreçte bir maddenin düşük madde-ölçek toplam puan korelasyonu değeri gösterdiği tespit edilmiştir. Bu nedenle uygulama, maddenin zayıflığı tespit edilen bu aşamada kesilmiştir. Uygulamada dışlama kriteri olarak 18 yaş altı ve 70 yaş üstü kişiler alınmamıştır. Kişilerin okuma hızına bağlı olarak bir kişilik uygulama yaklaşık 10-15 dakika arasında sürmüştür.

2.3.3. Sonuçlar

Bu çalışmada elde edilen veriler ön çalışmada olduğu gibi önce güvenirlik ve madde analizi ile incelenmiştir. Sorunlu olarak tespit edilen bir madde dışındaki 49 maddenin madde-ölçek toplam puan korelasyonu değerleri 0,34 ile 0,55 arasında gerçekleşmiştir. Formun 50 madde ile Cronbach Alfa içtutarlılık katsayısı 0,94 olarak gerçekleşmiştir. Çalışmada bu aşamada söz konusu madde, içerik ve ifade değişikliği ile düzenlenmiştir. Bu değişiklik ile ölçek formu yeniden düzenlenmiş ve düzenlen son forma 'A Kent Yaşamından Memnuniyet Ölçeği' ismi verilmiştir. Bu aşamadan sonra 'ikinci uygulamaya' geçilmiştir.

2.4. İkinci Uygulama

2.4.1. Katılımcılar

Çalışmanın bu kısmına 14 farklı ilden, 67 farklı ilçede yaşayan 18-70 yaşları arasında (ortalama = $30,81 \pm 10,03$ yıl) toplam 1012 kişi katılmıştır. Katılımcıların 596'sı kadın (% 58,9), 416'sı erkek (% 41,1); 64'ü ilk okul (% 6,3), 63'ü orta okul (% 6,2), 262'si lise (% 25,9), 623'ü üniversite (% 61,6) mezunu; 523'ü bekar (% 51,7), 457'si evli (% 45,2), 14'ü dul (% 1,4), 18'i boşanmış (% 1,8); 116'sı ekonomik durumunu kötü (% 11,5), 666'sı orta düzeyde (% 65,8) ve 230'u da iyi (% 22,7) olarak tanımlayan kişilerden oluşmuştur.

2.4.2. Uygulama

Bu çalışmada da ön çalışmada izlenen yöntem izlenmiş ve çalışma altı aylık dönem içerisinde kolay örnekleme tekniğiyle 'bilimsel bir çalışmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden' katılımcılarla bireysel uygulamalarla yürütülmüştür. Katılımcılar ölçek ve birkaç sorudan oluşan anket formunu doldurmuşlardır. Ölçek formu, önceki uygulamalarda olduğu gibi 'Hiç Memnun Değilim = 1 ve 'Çok Memnunum = 5' olmak üzere beşli likert tipi cevaplama seçeneği içermiştir. Yine dışlama kriteri olarak 18 yaş altı ve 70 yaş üstü kişiler alınmamıştır. Kişilerin okuma hızına bağlı olarak bir kişilik uygulama yaklaşık 10-15 dakika arasında sürede bitirilmiştir.

2.4.3. Sonuçlar

Çalışmanın bu aşamasında veriler önce güvenirlik ve madde analizi ile incelenmiştir. Tüm maddeler için madde-ölçek toplam puan korelasyonu değerleri 0,34 ile 0,62 arasında gerçekleşmiştir. Formun 50 madde ile Cronbach Alfa içtutarlılık katsayısı 0,95 olarak gerçekleşmiştir (Tablo 1).

Tablo 1. İkinci Uygulamada Maddelerin Güvenirlik ve Madde Analizi Sonuçları

Maddeler	Madde Çıktığında Ölçek Ortalaması	Madde Çıktığında Ölçek Varyansı	Madde-Ölçek Toplam Puan Korelasyonu	Madde Çıktığında Ölçek Alfa'sı
madde 1	137,44	1179,25	0,47	0,95
madde 2	138,67	1194,89	0,41	0,95
madde 3	138,29	1180,95	0,50	0,95
madde 4	137,66	1183,37	0,47	0,95
madde 5	137,25	1178,17	0,49	0,95
madde 6	137,81	1180,28	0,48	0,95
madde 7	137,78	1179,72	0,50	0,95
madde 8	137,95	1173,52	0,53	0,95
madde 9	138,10	1176,01	0,54	0,95
madde 10	138,31	1177,24	0,55	0,95
madde 11	138,01	1195,54	0,34	0,95
madde 12	137,14	1180,90	0,50	0,95
madde 13	137,77	1183,22	0,49	0,95
madde 14	137,36	1176,57	0,54	0,95
madde 15	138,09	1178,64	0,49	0,95
madde 16	138,14	1174,72	0,54	0,95
madde 17	138,63	1186,84	0,47	0,95
madde 18	138,39	1182,68	0,51	0,95
madde 19	137,48	1185,40	0,42	0,95
madde 20	137,90	1173,41	0,54	0,95
madde 21	137,87	1174,79	0,54	0,95
madde 22	137,56	1170,51	0,60	0,95
madde 23	138,20	1176,09	0,53	0,95
madde 24	137,43	1172,24	0,52	0,95
madde 25	138,24	1181,21	0,52	0,95
madde 26	137,39	1172,00	0,55	0,95
madde 27	137,19	1181,12	0,50	0,95
madde 28	137,15	1177,51	0,53	0,95
madde 29	137,21	1178,76	0,52	0,95
madde 30	137,65	1180,82	0,49	0,95
madde 31	137,40	1184,12	0,47	0,95
madde 32	137,49	1180,69	0,49	0,95
madde 33	136,88	1184,85	0,46	0,95
madde 34	137,06	1177,98	0,51	0,95
madde 35	137,17	1182,30	0,49	0,95
madde 36	137,10	1170,88	0,57	0,95
madde 37	137,22	1184,20	0,53	0,95
madde 38	138,10	1182,66	0,50	0,95
madde 39	137,41	1188,83	0,46	0,95
madde 40	137,62	1182,33	0,52	0,95
madde 41	138,09	1170,58	0,60	0,95
madde 42	137,22	1186,71	0,51	0,95
madde 43	137,13	1179,62	0,53	0,95
madde 44	137,58	1176,65	0,55	0,95
madde 45	137,89	1169,84	0,62	0,95
madde 46	137,97	1178,01	0,53	0,95
madde 47	137,49	1181,17	0,51	0,95
madde 48	137,69	1184,42	0,52	0,95
madde 49	138,71	1193,06	0,40	0,95
madde 50	137,68	1178,86	0,52	0,95

kişi sayısı = 1012; madde sayısı = 50; Cronbach Alfa = 0,95

Formun iki yarım test güvenirlik analizi sonuçlarına göre ise birinci yarı için içtutarlılık katsayısı 0,91, ikinci yarı için içtutarlılık katsayısı 0,92, iki yarı arası korelasyon katsayısı 0,75, eşit iki yarı için Sperman-Brown ve Guttman iki yarım test katsayıları ise 0,86 olarak gerçekleşmiştir (Tablo 2).

Tablo 2. İkinci Uygulamada İki Yarım Test Güvenirlik Analizi Sonuçları

Birinci Yarı Madde Sayısı	25
Birinci Yarı İçin Alfa	0,91
İkinci Yarı Madde Sayısı	25
İkinci Yarı İçin Alfa	0,92
İki Yarı Arası Korelasyon Katsayısı	0,75
Eşit İki Yarı İçin Sperman-Brown Katsayısı	0,86
Guttman İki Yarım Test Katsayısı	0,86

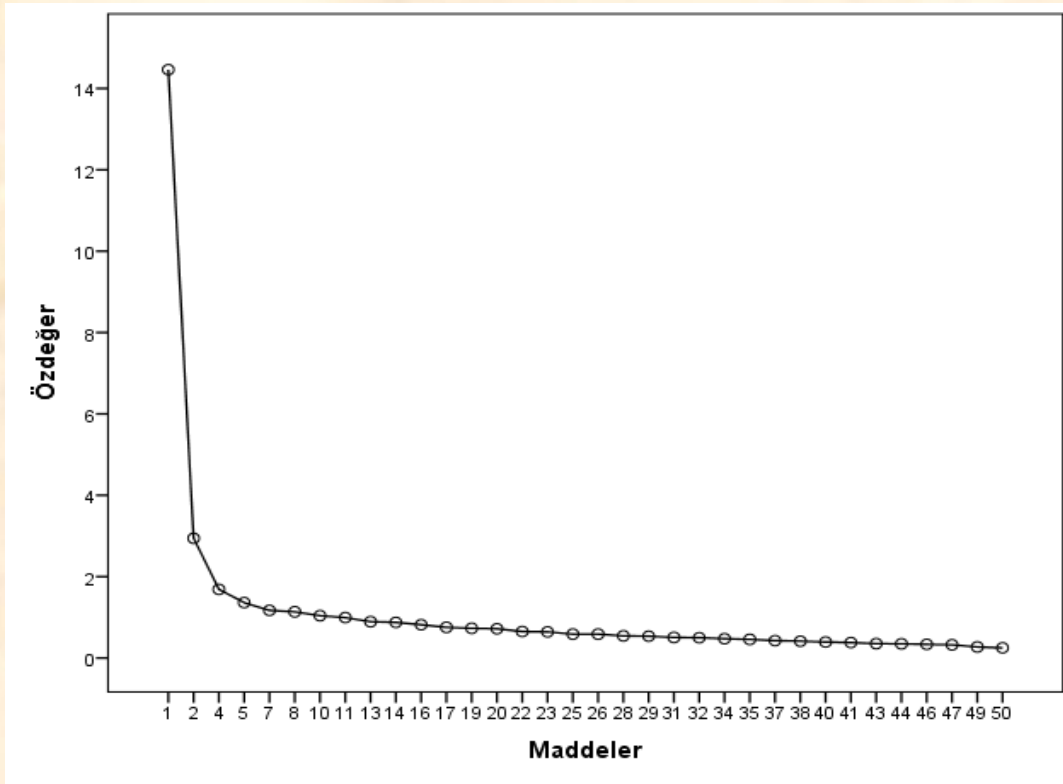
Form maddeleri daha sonra İki Parametrelili Lojistik Model (2PLM) kullanılarak Madde Yanıt Kuramı (Item Response Theory) ile incelenmiştir. Maddelerin, madde ayırt edicilik ve madde güçlük düzeyi parametre değerleri hesaplanmış ve Tablo 3'de verilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre maddelerin ayırt edicilik değerleri 0,71 ile 1,69 arasında, maddelerin güçlük düzeyi ise -0,88 ile 2,19 değerleri arasında hesaplanmıştır.

Tablo 3. İkinci Uygulamada Maddelerin Madde Yanıt Kuramına Göre Madde Parametre Değerleri

Maddeler	Madde Ayırt Ediciliği	Standart Hata	Madde Güçlüğü	Standart Hata
madde 1	1,03	0,04	-0,06	0,07
madde 2	0,89	0,04	2,19	0,09
madde 3	1,17	0,05	1,10	0,07
madde 4	1,02	0,04	0,33	0,07
madde 5	1,15	0,04	-0,30	0,07
madde 6	1,11	0,04	0,45	0,07
madde 7	1,13	0,05	0,41	0,07
madde 8	1,29	0,06	0,56	0,07
madde 9	1,30	0,06	0,76	0,07
madde 10	1,39	0,06	1,02	0,06
madde 11	0,71	0,03	1,09	0,09
madde 12	1,19	0,05	-0,49	0,07
madde 13	1,08	0,04	0,48	0,07
madde 14	1,30	0,05	-0,13	0,06
madde 15	1,10	0,05	0,81	0,07
madde 16	1,35	0,06	0,80	0,06
madde 17	1,19	0,06	1,58	0,07
madde 18	1,24	0,05	1,27	0,07
madde 19	0,88	0,04	0,00	0,08
madde 20	1,32	0,06	0,51	0,07
madde 21	1,28	0,05	0,50	0,06
madde 22	1,59	0,06	0,11	0,05

madde 23	1,38	0,06	0,85	0,06
madde 24	1,33	0,06	-0,06	0,06
madde 25	1,28	0,06	0,97	0,06
madde 26	1,40	0,06	-0,12	0,06
madde 27	1,15	0,05	-0,40	0,07
madde 28	1,29	0,05	-0,43	0,06
madde 29	1,24	0,05	-0,35	0,06
madde 30	1,16	0,05	0,25	0,07
madde 31	1,08	0,05	-0,12	0,07
madde 32	1,13	0,05	0,01	0,07
madde 33	1,13	0,05	-0,88	0,08
madde 34	1,24	0,05	-0,54	0,07
madde 35	1,12	0,05	-0,45	0,07
madde 36	1,46	0,06	-0,43	0,06
madde 37	1,28	0,05	-0,41	0,06
madde 38	1,18	0,05	0,88	0,06
madde 39	1,05	0,04	-0,13	0,07
madde 40	1,24	0,05	0,18	0,06
madde 41	1,63	0,07	0,65	0,05
madde 42	1,21	0,05	-0,42	0,07
madde 43	1,26	0,05	-0,46	0,07
madde 44	1,35	0,05	0,13	0,06
madde 45	1,69	0,07	0,47	0,05
madde 46	1,28	0,05	0,67	0,06
madde 47	1,23	0,05	0,03	0,06
madde 48	1,22	0,05	0,32	0,06
madde 49	0,91	0,05	2,01	0,09
madde 50	1,23	0,05	0,26	0,06

Oluşturulan ölçek formunun geçerlik çalışması kapsamında öncelikli olarak tek boyutlu yapısını göstermek amacıyla temel bileşenler için açıklayıcı faktör analizi yapılmıştır. Açıklayıcı faktör analizinde verinin faktör analizine uygun olduğunu gösteren örneklem yeterlik değerlendirmesi Kaise-Meyer-Olkin (KMO) = 0,95 olarak bulunmuştur. Ölçek formu verisinden anlamlı faktörler çıkarılabilme düzeyi değerlendirmesi olan Bartlett Küresellik Test sonucu Ki-kare (1225) = 20504,21; $p < 0,001$ olarak hesaplanmıştır. Temel bileşenler ve varimax döndürme analiz yöntemleri ile yapılan faktör analizi sonucuna göre tek faktörlü yapı ile toplam varyansın 0,29'u açıklanmaktadır. Farklı döndürme ve farklı faktör yapıları test edilmiş ancak özdeğer dikkate alındığında bu yöntemlerin her birinde tek faktörlü yapının belirgin olarak öne çıktığı görülmüştür (Şekil 1).

Şekil 1. İkinci Uygulamada için Açıklayıcı Faktör Analizi Çizgi Grafiği

Açıklayıcı faktör analizi sonucunda gözlenen tek faktörlü yapının, doğrulayıcı faktör analizi ile doğrulanıp doğrulanmadığının test edilmesi amacıyla uyum iyiliği istatistikleri hesaplanmıştır. AMOS v21.0 programı ile yürütülen doğrulayıcı faktör analiz sonuçlarına göre ki-kare / serbestlik derecesi = 3,452; İyi Uyum İndeksi = 0,958, Düzeltilmiş İyi Uyum İndeksi = 0,954, Karşılaştırmalı Uyum İndeksi = 0,666, Hata Kareleri Ortalamasının Karekökü = 0,110 ve Yaklaşık Hataların Ortalama Karekökü = 0,049 hesaplanmıştır. Bu değerlere göre bazı uyum indekslerinin iyi ve kabul edilebilir düzeyde olduğu ama Karşılaştırmalı Uyum İndeksi ve Hata Kareleri Ortalamasının Karekökü değerlerinin ise kabul edilebilir değerlerden düşük ve yüksek olduğu görülmüştür (Tablo 4).

Tablo 4. İkinci Uygulamada için Doğrulayıcı Faktör Analizi Uyum İyiliği İstatistikleri

Ki-kare	4228,649
serbestlik derecesi	1225
p	0,000
Ki-kare / serbestlik derecesi	3,452
İyi Uyum İndeksi (GFI)	0,958
Düzeltilmiş İyi Uyum İndeksi (AGFI)	0,954
Karşılaştırmalı Uyum İndeksi (CFI)	0,666
Hata Kareleri Ortalamasının Karekökü (RMR)	0,110
Yaklaşık Hataların Ortalama Karekökü (RMSEA)	0,049

Çalışmada son işlem olarak geliştirilen ölçeğin ikinci uygulamada uygulanan bireyleri üzerinde sosyo-demografik değişken grupları açısından farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Bu amaçla ikinci çalışmaya katılan tüm bireylerin 50 maddeli A Kent Yaşamından Memnuniyet Ölçeği genel toplam puanları hesaplanmıştır. Hesaplamada ölçeğin beşli likert tipi cevaplama seçeneğiyle uygulanmış olmasından dolayı bir kişi için 50 maddenin cevap seçeneğine karşılık gelen kod değeri (Hiç Memnun Değilim = 1, Memnun Değilim = 2, Fikrim Yok = 3, Biraz Memnunum = 4, Çok Memnunum = 5) toplanmış ve madde sayısına bölünerek genel toplam puan ortalaması alınmıştır. Bu ortalama değer 20 ile çarpılarak, 20 ile 100 arasında değer veren standart puana çevrilmiştir. Kodlamanın yönü nedeniyle toplam puan değerlendirmesi, puan arttıkça memnuniyet düzeyinin artmasını gösterecek şekilde gerçekleşmiştir. Diğer bir ifadeyle yüksek puan, kent yaşamından memnuniyeti, düşük puan ise kent yaşamından memnuniyetsizliği göstermektedir. Daha sonra varyans analizi ile grupların ölçek puan ortalamaları ve Tukey-B çoklu karşılaştırma testiyle de grup karşılaştırmaları yapılmıştır.

Sonuçlara göre ölçek toplam puan ortalamaları açısından cinsiyet grupları arasında ($F(1,1010) = 12,74$; $p < 0,001$; Eta kare = 0,012), yaş grupları arasında ($F(3,1008) = 5,45$; $p < 0,001$; Eta kare = 0,016), medeni durum grupları arasında ($F(2,1009) = 3,86$; $p < 0,05$; Eta kare = 0,008), eğitim durumu grupları arasında ($F(3,1008) = 10,11$; $p < 0,001$; Eta kare = 0,029) ve gelir durumu grupları arasında ($F(2,1009) = 7,43$; $p < 0,001$; Eta kare = 0,015) istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardır (Tablo 5).

Tablo 5. İkinci Uygulamada Sosyo-demografik Değişken Gruplarının Varyans Analiziyle Karşılaştırma Sonuçları

Sosyo-demografik değişkenler ve grupları	F	p	Eta kare
Cinsiyet grupları (kadın / erkek)	12,74	0,000	0,012
Yaş grupları (20 yaş ve altı / 21-30 yaş / 31-40 yaş / 41 yaş ve üzeri)	5,45	0,001	0,016
Medeni durum grupları (bekar / evli / boşanmış-dul)	3,86	0,021	0,008
Eğitim durumu grupları (ilkokul / orta okul / lise / üniversite mezunu)	10,11	0,000	0,029
Gelir durumu grupları (düşük gelir / orta düzey gelir / yüksek gelir)	7,43	0,001	0,015

Sonuçlara göre cinsiyet gruplarında erkeklerin puan ortalaması kadınların puan ortalamasından daha yüksektir. Yaş gruplarının karşılaştırmasında 21-30 yaş grubunun ve 41 yaş ve üzeri grupların en düşük puan ortalamasını, 20 yaş ve altı ile 31-40 yaş arası grubun en yüksek puan ortalamasını aldığı görülmüştür. Medeni durum açısından yapılan karşılaştırmada evli olanlar en yüksek puan ortalamasını, dul ve boşanmış olanalar en düşük puan ortalamasını almıştır. Eğitim durumu grupları karşılaştırmasında üniversite mezunlarının en düşük puan ortalaması, lise mezunlarının üniversite mezunlarından yüksek ama ortaokul ve ilkokul mezunlarından düşük

puan ortalaması, ortaokul ve ilkokul mezunlarının ise en yüksek puan ortalaması alan gruplar oldukları görülmektedir. Son olarak gelir durumu grupları karşılaştırılmış ve gelir durumu arttıkça puan ortalamasının da arttığı yani gelir durumu kötü olanların en düşük, gelir durumu iyi olanların en yüksek puan ortalamasını aldığı belirlenmiştir.

3. TARTIŞMA

Kentleşme süreci tarihsel olarak ekonomik ve sosyal değişimler, düşük doğurganlık düzeyi, daha uzun yaşam ömrü beklentisi, daha fazla coğrafi hareketlilik gibi birçok avantaj ve dezavantajı da beraberinde getirmiştir. Kentsel yaşam, çoğu kez refah, daha iyi eğitim, sağlık, sosyal ve kültürel olanaklarla ilişkilendirilmiştir (United Nation, 2014: 3). Uzun yıllardır da kentsel olanaklarından faydalanmak isteyen birçok kişinin kırsaldan kente ve kentten daha büyük kente göçü devam etmektedir. Göçe neden olan itici ve çekici etmenlerin genel olarak kentsel yaşamdan duyulan memnuniyet ve yaşam kalitesi ile ilişkili olduğu söylenebilir. İlgili çalışmalar incelendiğinde Türkiye’de kent yaşamından duyulan memnuniyeti ölçecek standart bir ölçme aracının olmadığı görülmektedir. Bu çalışmada benzer çalışmalarla kıyaslandığında farklı kentlerden alınan büyük bir katılımcı grup (örneklem) kullanılmıştır. Çalışmada bu katılımcı grup ile kentlerde yaşayan insanların, kent yaşamından memnuniyet düzeylerinin yani öznel değerlendirmelerinin nesnel kriterler kullanarak kıyaslanmasına olanak tanıyan bir ölçme aracının geliştirilmesi düşünülmüş ve standart bir kent yaşamından memnuniyet ölçeğinin geliştirilmesi ve psikometrik özelliklerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Ölçek formu için ilk olarak konuyla ilgili diğer çalışmalar doğrultusunda araştırmacılar tarafından 68 madde yazılmış / oluşturulmuştur. Daha sonra bu maddeler gözden geçirilerek ve yeniden düzenlenerek ön uygulama formu olarak belirlenen 63 madde oluşturulmuştur. Ön uygulama, heterojen yapısı nedeniyle Türkiye’yi temsil edici olması bağlamında İstanbul ilinde, 35 farklı ilçeden 103 kişinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Uygulama sonrasında yapılan madde ve güvenirlik analizi sonuçlarına göre 63 maddeden madde-ölçek toplam puan korelasyonu 0,30 altında olan 13 madde atılarak 50 madde seçilmiştir. Seçilen 50 maddelik form birinci uygulamada 8 farklı il ve 45 farklı ilçeden 315 kişiye uygulanmıştır. Uygulama esnasında bir maddenin madde analizi işlemlerinde madde-ölçek toplam puan korelasyonun düşük değer verdiği gözlenmiştir. İlgili madde içerik ve ifade değişikliği ile düzenlenmiş ve yeni form ile ikinci uygulamaya geçilmiştir. İkinci uygulama 14 farklı ilden 67 farklı ilçeden 1012 kişinin

katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu son uygulamada katılımcı sayısının ölçek geliştirme çalışması için ve yürütülecek istatistiksel işlemlerin varsayımlarını karşılayacak şekilde yeterli büyüklükte olması amacıyla 1000 kişiyi geçmesi hedeflenmiştir. Bu hedefin karşılandığı nokta da uygulama sonlandırılarak verileri değerlendirme işlemlerine geçilmiştir.

İkinci uygulama sonucunda değerlendirilen ölçeğin tüm ölçek için madde-ölçek toplam puan korelasyon değerleri 0,34 ile 0,62 arasında gerçekleşmiştir. Bu değerler, ölçek maddelerinin birbirleri ile uyum değerlerini göstermektedir. Ölçeğin Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı tüm ölçek için 0,95, iki yarım test güvenilirlik analizi sonuçlarına göre iç tutarlılık katsayısı birinci yarı için 0,91 ikinci yarı için 0,92, iki yarı arası korelasyon katsayısı 0,75, eşit yarı için Sperman-Brown ve Guttman iki yarım test katsayıları 0,86 olarak gerçekleşmiştir. Bu değerler teknik açıdan ölçek güvenilirlik değerlerinin yüksek / güvenilir olduğunu göstermektedir (Cortina, 1993: 101; George ve Mallery, 2003: 231).

Madde Yanıt Kuramı ölçekten bağımsız olarak madde incelemesine olanak vermektedir. Bu nedenle ölçek maddeleri özellikle Madde Yanıt Kuramı ile incelenmiş ve tek tek maddelerin ölçülen özellik açısından sorun taşıyıp taşımadığı incelenmiştir. Madde güçlüğü ve madde ayırt ediciliğinin değerlendirildiği iki parametrelili modelde tüm maddelerin ölçülen varyans alanında iyi çalıştığı görülmüştür. İki parametrelili modelle kullanılan Madde Yanıt Kuramı sonuçları, her bir maddenin, ölçülen özelliğin (bu ölçekte ölçülen özellik olarak kent yaşamından memnuniyet olduğu varsayılmaktadır) değişik düzeylerine iyi dağıldığını göstermektedir. Yani ölçek maddeleri madde güçlüğü (ölçülen özellik açısından farklı seviyeler anlamında) açısından farklılık göstermektedir. Bu durum da ölçek açısından maddelerin dengeli dağılımına işaret etmektedir. Madde Yanıt Kuramıyla değerlendirilen diğer parametre madde ayırt ediciliğidir. Sonuçlar, maddelerin, farklı madde ayırt edicilik düzeyi göstererek ölçülen özelliğin farklı düzeylerinde işlev gösterdiklerini ortaya koymaktadır. Bu durum da beklenen ve istenen bir sonuçtur. Böylece ölçek, ölçeği cevaplayan kişiler açısından yüksek ve düşük memnuniyet düzeyine sahip bireylerin değerlendirmelerine uygun maddeler içermiş olmaktadır. Diğer bir ifadeyle ölçek hem yüksek memnuniyet belirten hem de düşük memnuniyet belirten kişilerin beklentilerine cevap verecek maddeleri barındırmaktadır. Bu sonuç, ölçeğin madde özellik çeşitliliğinin geniş oluşuna kanıt niteliğindedir ve bu durum ölçek geçerliliği için bilgi sağlamaktadır.

İkinci uygulama verisi incelendiğinde ölçeğin yapı geçerliğini inceleme çalışmasında örneklem yeterliliği açısından yapılan Kaise-Meyer-Olkin değerine göre 50 maddeli ölçek verisi faktör analizi yapmak için yeterlidir ve Bartlett Küresellik Test sonucuna göre de ölçek formu verisinden faktör çıkarma işlemi anlamlı ve kabul edilebilir düzeydedir. Bu değerler katılımcı kişi sayısının ölçek formunu yapısal olarak değerlendirmek için yeterli olduğunu göstermektedir. Ölçeğin tek faktörlü yapısı, hem açıklayıcı faktör analizi hem de doğrulayıcı faktör analizi ile temelde gösterilmiştir. Açıklayıcı faktör analizi sonucunda tek faktörlü yapı toplam varyansın % 29'unu açıklamaktadır. Tek faktörle açıklanan varyansın görece düşük olduğu söylenebilir. Ancak kentin birbirinden farklı özellikler gösteren bir çok farklı yönüne ilişkin değerlendirme isteniyor olması bu sonucu yaratıyor gibi görünmektedir. Ölçeğin farklı kullanımlarında özellikle bir kentte gerçekleştirilebilecek homojen katılımcılı kullanımlarda faktör yapısında değişik sonuçlar elde edilmesine yol açabileceği düşünülebilir. Bu durum da ölçeğin kullanıldıkça ayrıca tekrar tekrar test edilmesine olanak sağlayacak sonraki çalışmaları işaret etmektedir. Bu bağlamda ölçeğin farklı bileşenlere bölünerek genel değerlendirme dışında da değerlendirilebilir olup olmaması ya da farklı kullanımlarda ne tür farklı yapısal özellik ortaya koyabileceği bu çalışma amacı dışında kalmaktadır. Açıklayıcı faktör analizinde özdeğerler ve Şekil 1'de gösterilen çizgi grafiği, doğrulayıcı faktör analizinde ise bazı uyum indekslerinin beklenen şekilde yüksek çıkmış olması ölçeğin belirgin tek faktörlü yapısına işaret etmektedir. Ancak yin de ölçeğin yapısal olarak tek (ya da çok) faktörlü yapısı yöntemsel bir sorun veya çalışma alanı olarak sonraki çalışmalara bırakılabilir görünmektedir. Çünkü ölçeğin faktör yapısı bağlamında farklı puanlama sistemlerinin oluşturulması temelde bu ölçeğin geliştirilme amacı açısından ikincil düzeyde öneme sahiptir. Kent yaşamı ile ilgili yapılan memnuniyeti çalışmaları sınırlı sayıdadır. Yurttaşlık memnuniyetinin incelendiği bu az sayıdaki çalışmaların birinde dört faktör alınmıştır. Ancak burada da faktör sayısı konusunda bir uzlaşma olmadığı belirtilmiştir (Zenker vd., 2013: 160). Bu çalışmada önemli olan nokta ölçeğin tek faktörlü yapı ile ölçeği cevaplayan kent sakini için tek puan üzerinden kent yaşamından memnuniyet puanı sağlayabilmesidir. Bu genel değerlendirme veya memnuniyet puanının elde edilmesi ölçek geliştirme süreci açısından bu aşamada yeterli görünmektedir. Ayrıca ölçeğin içeriği (maddelerin içerik çeşitliliği) nedeniyle tek ya da çok faktörlü olmasının büyük bir önemi yoktur. Çünkü ölçeğin faktör yapısına ilişkin bu sonuç ölçeği alt boyut ya da alt özellikler için ayrı ayrı değerlendirilmesi istendiğinde önem

kazanmaktadır. Oysa bu çalışmada temel hedef daha önce belirtildiği gibi kent yaşamından genel olarak memnuniyetin belirlenmesine olanak sağlanabilmesidir.

Bu çalışmada son işlem olarak yapılan ölçek toplam puanı açısından sosyo-demografik grupların karşılaştırılması işlemi iki açıdan önem taşımaktadır. Birincisi ölçülen özellik yani kent yaşamından memnuniyetin değerlendirmesinde hangi grupların birbirlerinden farklı görüş taşıdığının ortaya konulmasıdır. İkincisi ise ölçek puanlarının yani kent yaşamından memnuniyet sonuçlarının hangi değişkenlere duyarlı olduğunun belirlenmesi ve daha sonra yapılacak çalışmalarda bu değişkenlerin kontrol altında tutulması gerektiğinin ortaya konulmasıdır. Bu çalışmada alınan değişkenlerin benzer türden memnuniyet araştırmalarında sonuçları etkileyebilecek değişkenler olduğu daha önce bildirilmiştir (DeHoog vd., 1990: 813; Van Ryzin, 2004: 332). Bu çalışmada elde edilen sonuçlar her iki açıdan da oldukça fazla bilgi sağlamış görünmektedir. İlk olarak erkeklerin kadınlara göre yaşadıkları kenti daha iyi / olumlu değerlendirdikleri anlaşılmaktadır ya da tersi ifade ile kadınların yaşadıkları kenti erkeklere göre daha iyi / detaylı analiz ettikleri düşünülebilir.

Bu karşılaştırma yaklaşımı veya bakış açısı diğer değişken grupları içinde genellenebilir gibi görünmektedir. Çünkü elde edilen sonuçlar genel olarak beklenen yönde gerçekleşmiştir. Yaş grupları açısından yapılan karşılaştırmada, yaşadığı kentten en az memnun olanların 21-30 yaş arasında ve 41 yaş ve üzerinde olanlar olduğu görülmüştür. Yaşadığı kentten en çok memnun olanların ise 20 yaş ve altında olanlar olduğu görülmektedir. Eğitim durumu grupları karşılaştırmasında üniversite mezunlarının en düşük ve ortaokul ve ilkokul mezunlarının en yüksek kent yaşamı memnuniyeti göstermesi de şaşırtıcı değildir. Gelir durumu grupları karşılaştırmasında gelir durumu arttıkça puan ortalamasının da arttığı yani gelir durumu iyi olanların en yüksek, gelir durumu kötü olanların en düşük kent yaşamı memnuniyeti göstermesi ilk bakışta ters görünmektedir. Ancak gelir durumu iyi olan grubun kentin olanaklarından daha fazla oranda yararlandıkları (gelir durumu iyi olanların daha iyi olanaklara veya alt yapıya sahip semtte oturmaları vb. gibi) gerçeği göz önünde bulundurulduğunda durum daha açık olmaktadır.

Medeni durum açısından yapılan karşılaştırmada, evli olanlar en yüksek puan ortalamasını, dul ve boşanmış olanalar en düşük puan ortalamasını almıştır. Diğer sonuçların aksine medeni durum grupları arasında gözlenen bu farklılıklar çok açık görünmemektedir. Gözlenen farklılık özellikle dul ve boşanmış bireylerin çevresel koşullara ilişkin olarak yaşadıkları zorluklara işaret ediyor

olabilir. Diğer yandan dul ve boşanmış birey sayısının bu çalışmada ele alınan kişiler içerisinde görece az sayıda (hem de toplum genelinde) daha az sayıda olması sebebiyle sayıca güçlü bir grup etkisi elde edilememiş olabilir. Bu durum ise ekonomik durum gibi dolaylı yoldan başka değişkenler üzerinden bu grupları etkiliyor olabilir. Örneğin bu çalışmada yer almış dul ve boşanmış kişilerin ekonomik durumu kötü olana kişiler olarak gerçekleşmiş olması, bu gruplar üzerinde dolaylı yolla ekonomik durumun etkisini yansıtabilir. Bu noktada örnek olarak verilen bu ve benzeri değişken etkileşimlerinin incelenmesi gerekmektedir. Ancak bu çalışmadan elde edilebilecek sonuçlar neden-sonuç ilişkileri ortaya koymak amacıyla sunulmamıştır. Bu nedenle burada incelenen olgu bağlamında sosyo-demografik değişken grupları arasında gözlenen farklılıkların ayrıca daha çok sayıda değişkenle birlikte ele alınarak incelenmesine ihtiyaç var gibi görünmektedir.

Yukarda sunulanlar özetle değerlendirildiğinde geliştirilen ölçeğin temel test gerekliliklerini ve psikometrik özellikleri teknik olarak karşıladığı görülmektedir. Bu noktadan sonra bu değerlerin farklı geçerlik çalışmalarıyla sınanması ve tekrar tekrar test edilmesi gerekmektedir. Diğer bir değerlendirme ise ölçeğin içerik açısından taşıdığı özgünlüktür. Geliştirilen ölçek gösterdiği iyi psikometrik özelliklerin yanı sıra içerik açısından konuyla ilgili olgusal ölçüm yapan başka nesnel değerlendirme araçlarının olmayışı nedeniyle de öne çıkmaktadır. Bu nedenle ölçeğin özellikle pratik uygulamalarının kent-mekan kullanımı açısından psikolojik süreçlerin anlaşılmasına ve kentsel yaşam doyumu kavramının genişletilmesine katkı sağlayacağı anlaşılmaktadır. Geliştirilen ölçeğin farklı kentlerin birbirleri ile kıyaslanmasına olanak sağlayabileceği öngörülmektedir. Bu açıdan ölçekten, ölçme aracı olarak beklenen kuramsal katkı yanı sıra farklı kentlerin karşılaştırmasına olanak sağlaması açısından pratik yarar da beklenmektedir.

KAYNAKÇA

- Atik, A., Taçoral, E., & Altunkasa, M. F. (2014). Kent Halkının Kentsel Yaşam Memnuniyeti Üzerinde Etkili Sosyo-Demografik Özelliklerinin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma: Kemaliye örneği. İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi, 9(4), 21-33.
- Berkowitz, L. (1989). Frustration-Aggression Hypothesis: Examination and Reformulation. Psychological Bulletin, 106(1), 59-73.

- Bulut, Y., Atabeyoğlu, Ö., & Yeşil, P. (2008). Erzurum Kent Merkezi Donatı Elemanlarının Ergonomik Özelliklerinin Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma. *Tarım Bilimleri Dergisi*, 14(2), 131-138.
- Buss, D. (2000). The Evolution of happiness. *American Psychologist*, 55(1), 16-23.
- Cortina, J. M. (1993). What is coefficient alpha? An examination of theory and applications. *Journal of Applied Psychology*, 78(1), 98-104.
- DeHoog, R. H., Lowery, D., & Lyons, W. E. (1990). Citizen Satisfaction with Local Governance: A test of Individual, Jurisdictional, and City-Specific Explanations. *The Journal of Politics*, 52(3), 807-837.
- Diener, E., Suh, E., Lucas, R., & Smith, H. (1999). Subjective Well-Being: Three Decades of Progress. *Psychological Bulletin*, 125(2), 276-302.
- Diktaş, A. (2015). Eğitim fakültesi Öğrencilerinin Şehre, Üniversiteye ve Öğrenim Gördükleri Bölümlere İlişkin Memnuniyet Durumları. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 51-77.
- George, D., & Mallery, P. (2003), *SPSS for Windows step by step: A simple guide and reference* (4th edition) Allyn and Bacon: Boston.
- Gülgün, B., & Türkyılmaz, B. (2001). Peyzaj Mimarlığında ve İnsan Yaşamında Ergonominin Yeri-Önemi ve Bornova Örneğinde Bir Araştırma. *Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 38(2), 127-134.
- Kerimoğlu, E., & Çıracı, H. (2006). İstanbul'da uluslararası ziyaretçilerin memnuniyet düzeyleri. *İtüdergisi / a Mimarlık Planlama ve Tasarım*, 5(1), 35-46 .
- Marans, R. W. (2012). Quality of Urban Life Studies: An Overview and Implications for Environment-Behaviour Research. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 35, 9-22.
- Massam, B. H. (2002). Quality Of Life: Public Planning and Private living. *Progress in Planning*, 58(3), 141-227.

- Schwirian, K. P., Nelson, A. L., & Schwirian, P. M. (1995). Modeling Urbanism: Economic, Social and Environmental-Stress in Cities. *Social Indicators Research*, 35(2), 201-223.
- Tekeli, İ., Güler, Ç., Vaizoğlu, S., Algan, N., & Dünder, K. (2002), Yaşam Kalitesi Göstergeleri: Türkiye için Bir Veri Sistemi Önerisi, Türkiye Bilimler Akademisi, Ankara.
- Tiran, J. (2016). Measuring Urban Quality of Life: Case Study of Ljubljana. *Acta Geographica Slovenica*, 56(1), 57-73.
- Topal, A. K. (2004). Kavramsal Olarak Kent Nedir ve Türkiye'de Kent Neresidir? *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(1), 276-294.
- Topper, E. F. (2008). Job Satisfaction in Libraries: Love It or Leave It. *New Library World*, 109(5-6), 287-290.
- Torlak, S. E., & Yavuzçehre, P. S. (2008). Denizli Kent Yoksullarının Yaşam Kalitesi Üzerine Bir İnceleme. *Çağdaş Yerel Yönetimler*, 17(2), 23-44.
- United Nations (2014). *World Urbanization Prospects: The 2014 Revision, Highlights*, United Nations, New York.
- Van Kamp, I., Leidelmeijer, K., Marsman, G., & De Hollander, A. (2003). Urban Environmental Quality and Human Well-Being: Towards A Conceptual Framework and Demarcation of Concepts; A Literature Study. *Landscape and Urban Planning*, 65(1), 5-18.
- Van Ryzin, G. G. (2004). Expectations, Performance, and Citizen Satisfaction with Urban Services. *Journal of Policy Analysis and Management*, 23(3), 433-448.
- Zenker, S., & Rütter, N. (2014). Is Satisfaction The key? The Role of Citizen Satisfaction, Place Attachment. *Cities*, 38, 11-17.
- Zenker, S., Petersen, S., & Aholt, A. (2013). The Citizen Satisfaction Index (CSI): Evidence for A Four Basic Factor Model in a German Sample. *Cities*, 31, 156-164.